

Univerza v Ljubljani
Fakulteta *za družbene vede*

**POROČILO O SPREMLJANJU IN ZAGOTAVLJANJU KAKOVOSTI
FAKULTETE ZA DRUŽBENE VEDE
ZA LETO 2008**

Ljubljana, marec 2008

POROČILO O KAKOVOSTI za leto 2008

1. Delovanje organov, odgovornih za kakovost

Organi, v letu 2008 odgovorni za spremljanje kakovosti na FDV, so bili fakultetna komisija za samoocenjevanje kakovosti in posamezni sodelavci na področju kakovosti, pri konkretnih aktivnostih pa tudi izvajalci teh aktivnosti (predstojniki oddelkov, kateder, prodekani na posameznih področjih, vodje strokovnih služb idr). Odločanje o aktivnostih na tem področju prevzemata fakultetna vodstvo in senat.

Delovanje Komisije za samoocenjevanje kakovosti je bilo podrobneje opredeljeno v 78. a-členu Pravil o organizaciji in delovanju FDV UL, sprejetih na seji senata marca 2008, in sicer z določitvijo naslednjih nalog Komisije:

- opredelitev vizije in poslanstva fakultete, ki jih predlaga senatu fakultete v potrditev,
- spremljanje, ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti dela, študijskih programov, znanstvenoraziskovalnega ter strokovnega dela in priprava letnega poročila o kakovosti (samoevalvacija fakultete),
- priprava akcijskih načrtov in ukrepov za izboljšave,
- oblikovanje načrta strateške preнове fakultete v skladu z evropskimi trendi in
- opravljanje drugih nalog, ki sodijo v njen vsebinski okvir ali jih določi senat fakultete.

Komisija za samoocenjevanje se je od imenovanja oktobra 2007 redno in intenzivno sestajala. Glavni cilj dela komisije je bila priprava celovitega sistema za ocenjevanje in nagrajevanje kakovosti na FDV. V ta namen je komisija najprej pregledala obstoječi sistem in obstoječo prakso ter ugotovila, da je obstoječi sistem nagrajevanja kakovostnega dela zelo pomanjkljiv, saj ne upošteva vseh vidikov zagotavljanja kakovosti FDV. Poleg tega obstajajo med različnimi kategorijami zaposlenih zelo različni pristopi k nagrajevanju in napredovanju na delovnem mestu. Komisija je nato podrobno proučila različne standarde kakovosti ter metodologije ugotavlja kakovosti, hkrati pa je proučila relevantno nacionalno zakonodajo za nagrajevanje kakovostnega dela in napredovanje zaposlenih na delovnem mestu. Komisija je na osnovi vseh pridobljenih informacij ter na osnovi strateških usmeritev FDV v zadnjem četrletju 2008 pripravila prvi osnutek celovitega modela za nagrajevanje vseh kategorij zaposlenih na FDV in ga predstavila kolegiju dekana. Na osnovi komentarjev in pripomb je komisija v obdobju od oktobra do decembra 2008 intenzivno dopolnjevala model, preverjala njegove posamezne elemente ter dopolnjenega v začetku leta 2009 posredovala v obravnavo vodstvu FDV. Komisija je celoten model zasnovala na predpostavki zagotavljanja mednarodno primerljive odličnosti FDV kot temeljni strateški usmeritvi FDV. Takšno odličnost je mogoče zagotavljati samo s kakovostnim delom na vseh področjih ter v vseh službah na FDV. Komisija je tako predlagala kazalnike kakovostnega dela ter metodologijo za njihovo merjenje. Komisija predlaga, da končna ocena (na osnovi objektivnih informacij, ocene uporabnikov, vodij in na osnovi samoevalvacije posameznika) služi kot osnova za letno nagrajevanje (stimulacijo) ter za napredovanje na delovnem mestu.

Poleg priprave celovitega modela za ocenjevanje in nagrajevanje kakovosti je komisija spremljala širše področje zagotavljanja kakovosti na FDV. V tem kontekstu je posebno pozornost namenila vprašanju študentskih anket. Na FDV se je poleg rednih univerzitetnih študentskih anket prva tri leta izvajanja bolonjske reforme izvaja tudi posebna anketa o bolonjskem načinu študija. Anketa se je izvajala prek spletnega referata, po predmetih oz. sodelavcih pri predmetu. Prav tako se je anketa izvajala tudi med učitelji, in sicer o pedagoškem procesu v okviru bolonjske reforme. Komisija se je redno seznanjala z rezultati vseh treh anket (v generični obliki). Rezultati anket v študijskem letu 2007/08 so zamujali, komisija je lahko pregledala le preliminarne (zbirne) rezultate, naročene primerjalne študije (za prva tri leta izvedbe bolonjskega študija) pa strokovne službe, zadolžene za njihovo pripravo, niso pripravile. Zaradi dvojnega anketiranja, težav in zamud pri analiziranju rezultatov ter novega pravilnika UL o študentski anketi je komisija predlagala senatu prehod na drugačen, preglednejši način anketiranja, in sicer le z eno (novo) anketo UL, prek spletnega referata. Senat je predlog podprl, kot tudi predlog komisije, da vodstvo fakultete imenuje delavca, ki bo kot del svojih nalog skrbel za strokovno podporo komisiji za samoocenjevanje, vključno s pravočasno obdelavo in analizo študentskih anket. Konec leta 2008 je vodstvo fakultete imenovalo sodelavca za strokovno pomoč komisiji ter sodelavko za obdelavo podatkov, dobljenih s študentsko anketo. V času poročanja (začetek marca 2009) komisija še čaka na rezultate anketiranja v prvem semestru.

2. Izvajanje posebnih analiz v zvezi s kakovostjo in uspešnostjo izobraževalnega procesa

Na področju spodbujanja, spremljanja in zagotavljanja kakovosti na fakulteti je v ospredju spremljanje kakovosti v izobraževalnem procesu, saj se v študijskem letu 2008/09 prvič izvajajo vsi štirje letniki dodiplomskega študija po bolonjskem programu, kar bo omogočalo celovitejšo primerjalno analizo kakovosti vsebine in uspešnosti izvedbe teh programov. Na osnovi izkušenj, pridobljenih z metodološkim instrumentom za merjenje uspešnosti teh programov in uporabljenim že v študijskem letu 2006/07, sta bila načrtovana in v leto 2008 »podaljšana« cilja:

- ponovne izvedbe raziskave med študenti in učitelji z namenom pridobivanja kakovostnejših primerjalnih podatkov in
- implementacija oz. prenova obstoječega metodološkega instrumenta za merjenje uspešnosti izvedbe bolonjskih programov.

V letu 2008 smo načrtovali *nadaljevanje izobraževalnih razprav* za izvajalce bolonjskih predmetov, ki jih po začetku študijskega leta 2008/09 nismo uspeli izpeljati, saj so pedagogi za predlagano izvedbo didaktičnih delavnic pokazali izjemno majhno zanimanje, kar pripisujemo predvsem zelo veliki obremenjenosti pedagogov. Zato smo načrtovano nadaljevanje izobraževalnih razprav zaenkrat omejili na najbolj pereče teme in srečanja ne potekajo več mesečno.

Posebna analiza je pokazala, da nam zasledovanje cilja *povečanja števila diplomantov* dodiplomskega študija (tj. kazalnik učinkovitosti izobraževalnega procesa v sklopu uspešnosti študija) ni najbolje uspelo, kljub temu da smo študentom poslali motivacijsko

pismo in da so nekatere katedre tudi same organizirale motivacijske seminarje. Neuspeh pripisujemo dejstvu, da študenti še vedno raje obdržijo status študenta čim dlje, saj jih tudi država s svojimi pravili glede podaljševanja statusa študenta motivira predvsem k temu, da status obdržijo, ne pa da diplomirajo. Status študenta ima v razmerah večje brezposelnosti boljše veljavo kakor status diplomanta.

3. Spremljanje kakovosti na področju dodiplomskega študija

Na FDV je v letu 2008 potekalo študentsko anketiranje o študiju in pedagoškem delu na dveh ravneh:

- merjenje uspešnosti izvedbe bolonjskih programov;
- merjenje zadovoljstva s študijem in pedagoškim delom v skladu z navodili in merili UL.

Na podlagi podatkov, ki smo jih pridobili z merjenjem uspešnosti izvedbe bolonjskih programov, ki poteka že tretje leto pod pokroviteljstvom Komisije za spremljanje izvedbe prenovljenih programov, smo predlagali nekaj nujnih ukrepov za izboljšanje bolonjskih programov prve stopnje, ki jih je obravnavala Komisija za dodiplomski študij in nato sprejel senat fakultete. Ukrepe bomo postopno uvajali v obstoječe programe že od študijskega leta 2009/10 naprej.

Odgovornost za izvajanje študentskih anket v skladu z navodili in merili UL je bila v letu 2007/08 prenesena na delovno skupino za obdelavo univerzitetnih anket. Zaradi slabega odziva v prejšnjih letih smo v lanskem letu anketo organizirali tako, da so učitelji razdelili ankete na zadnjih predavanjih, in sicer tako za redni kot tudi za izredni študij. Na ta način smo želeli doseči čim boljše odzivnost ter tudi priložnost, da pridobimo podatke o vseh predmetih, ki se izvajajo na FDV. V študijskem letu 2008/09 pa bomo anketo izvedli elektronsko.

Prodekanja za dodiplomski študij izr. prof. dr. Monika Kalin Golob je prosila predstojnike kateder in oddelkov za pripravo poročil o oceni stanja po programih v prvih treh letih izvajanja prenovljenih programov, maja in junija 2008 pa je opravila tematske pogovore o teh poročilih. Tudi ta poročila in pogovori so bila izhodišča za pripravo nujnih ukrepov za izboljšanje bolonjskih programov prve stopnje.

4. Spremljanje in zagotavljanje kakovosti na podiplomskem študiju

V letu 2008 je FDV izvajala še »stare« znanstvene magisterije in koordinatorji posameznih programov so uspešnost študija ugotavljali po ustaljenih postopkih na skupinskih srečanjih s študentih ter z različnimi anketami. Ugotavljali smo predvsem zadovoljstvo študentov s študijskimi vsebinami in načinom izvedbe posameznih predmetov. Kazalnik uspešnosti študija je tudi visoka prehodnost študentov na večini programov.

5. Spremljanje kakovosti – raziskovalna in razvojna dejavnost

Rezultati znanstvenoraziskovalne dejavnosti kažejo, da smo presegli načrt za leto 2008 in raven doseganje kakovosti raziskovanja. V primerjavi s preteklimi leti smo rahlo zvišali število raziskovalnih projektov, povečali število znanstvenih objav in citatov raziskovalcev, povečali število interdisciplinarnih programov in projektov, kjer sodelujejo raziskovalci Inštituta za družbene vede in raziskovalci drugih raziskovalnih organizacij, ter ohranili 30% uspešnost pri prijavi mednarodnih projektov.

Na področju izuma oz. inovacije smo registrirali prvo blagovno znamko »Spletno oko«. Na področju nagrad in priznanj je Mitja Velikonja prejel nagrado »Erasmus EuroMedia Awards 2008« za knjigo Evroza – Kritika novega evrocentrizma.

Kakovost delovanja na raziskovalnem področju smo izboljšali tudi z uspešnejšim prenosom raziskovalnih izsledkov in praktičnih znanj v pedagoški proces, z izvajanjem aplikativnih in razvojnih raziskav, katerih rezultati imajo neposreden učinek na določene prvine družbenega razvoja, ter z vključevanjem študentov v raziskovalno delo.

Kakovost notranjih in zunanjih administrativnih procesov izboljšujemo z intenziviranjem povezav med strokovnimi službami (še posebej pisarne Inštituta za družbene vede ter administrativnega in strokovnega osebja fakultete) ter postopnim preходом na elektronsko oddajanje in podpisovanje prijav ter poročil v okviru ARRS.

6. Zagotavljanje kakovosti na področju mednarodnega sodelovanja

Na področju visokega izobraževanja smo soočeni z vedno večjo konkurenčnostjo tako v domačem kot mednarodnem prostoru. Samo kakovostna izvedba programov, transparenten in pravočasen način informiranja o možnostih študija in usposabljanja, obravnavanje vlog študentov na podlagi načela enakopravnosti, dostopnost in pripravljenost nudenja pomoči študentom kot tudi sistem ravnanja z dokumentarnim gradivom, s katerim lahko v vsakem trenutku pridobimo informacijo o posameznem razpisu ali projektu, so del meril, na podlagi katerih lahko ocenimo uspešnost službe in posameznika v njej.

Ker je zagotavljanje kakovosti odvisno predvsem od ljudi in njihovega pristopa do izvajanja posameznih nalog, spoštovanja in upoštevanja pravic in možnosti vsakega posameznika, smo v okviru službe za mednarodno sodelovanje sledili pričakovanjem, mnenjem in razmišljanjem o organizaciji dela, predlogom zagotovitve študijskih mest v tujini, nudili podporo študentom v času študija v tujini, kot tudi tujim študentom, ki gostujejo na naši fakulteti. Informacije študentom ter odziv na potrebe študentov so bile skrbno pripravljene in zbrane na informativnih dneh za študente naše fakultete in t. i. orientacijskih dneh za tuje študente na naši fakulteti.

FDV je v letu 2008 na podlagi odločitve kolegija rektorice prejela priznanje za izjemne dosežke na področju mednarodnega sodelovanja ter izmenjave študentov in učiteljev.

Na podlagi omenjenih dejstev lahko ugotovimo, da je delo službe za mednarodno sodelovanje potekalo uspešno in v skladu s pričakovanji. Povečanemu obsega dela smo se sprotno prilagajali.

7. Izvajanje podrobnih samoevalvacij, zunanjih evalvacij in mednarodnih akreditacij

Izvedeno je bilo letno ugotavljanje uspešnosti pri uresničevanju izvedbenih nalog iz letnih programov dela (izdelava poslovnega poročila s posebnim poglavjem o zagotavljanju in spremljanju kakovosti, poročila za različne strokovne službe UL, za Nacionalno komisijo za kakovost visokega šolstva, zasnova temeljev za spremljanje standardov ENQA itd.). Zunanja evalvacija in mednarodna akreditacija programov na FDV še ne poteka, predvideva pa se do leta 2013.

8. Skrb za kakovost – računalniški center

V računalniškem centru smo vzpostavili sistem spremljanja dela vseh zaposlenih in na ta način izboljšali medsebojno sodelovanje ter z vzpostavitvijo helpdeska skrajšali čas odziva na zaznane probleme pri uporabnikih. Na kakovost storitev je pozitivno vplivalo tudi usposabljanje zaposlenih, ki so si pridobili dodatna znanja za uspešno upravljanje z nekaterimi novimi aplikacijami, ki smo jih uvedli. V sistem javnega naročanja računalniške in informacijske opreme smo med kriterije izbora vključili tudi kriterije kakovosti tako opreme kot partnerjev, s katerimi sodelujemo.

9. Kakovost storitev založbe

Prodaja knjig v letu 2008 ni upadala, kar je lahko znak, da se kvaliteta izdelkov ohranja. Zadovoljstvo študentov, najpomembnejšega segmenta kupcev, smo ugotavljali z anketami. Na podlagi ugotovitev pripravljamo ukrepe: v prodajalni bomo uvedli brezplačne nosilne vrečke z logotipom založbe, trudili se bomo najti ustreznega ponudnika za uvedbo storitve oddaljenega tiskanja.

Z ureditvijo finančnega položaja založbe v okviru fakultete bomo lahko ustvarili razmere za dvig kakovosti vseh storitev: recenzentskih postopkov, celostne podobe publikacij in kvalitete objavljenih besedil.

10. Priprava dokumentov za vzpostavljanje sistema kakovosti

Iz strategije razvoja FDV 2007–13 na področju kakovosti izhaja uresničevanje naslednjih dolgoročnih strateških ciljev:

- vzpostavitev sistema za celovito obvladovanje kakovosti na področjih izobraževanja, raziskovanja, študentske dejavnosti, administracije, strokovnih služb, vodenja in upravljanja organizacije (ta cilj je izpostavljen kot prioritetni),
- vzpodbujanje kulture kakovosti med sodelavci fakultete in študenti, s tem pa vzpodbujanje kadrovskih profilov na ravni posameznih študijskih programov in na ravni fakultete ter
- mednarodno priznana akreditacija fakultete in njenih programov.

V letu 2008 smo vsaj v določeni meri še opazili nekatere pomanjkljivosti oz. probleme pri spremljanju kakovosti predvsem z vidika meril in postopkov evalvacije ter percepcije evalvacije s strani zaposlenih, kot jih izpostavlja poročilo o kakovosti za leto 2007 (str. 28).

Aktualni smernici bodočega delovanja sta bili tudi v letu 2008 predvsem naslednji:

- potreba po načrtovanju sistema za celovito obvladovanje kakovosti z opredelitvijo standardov kakovosti, sistema komuniciranja o teh standardih, porazdelitvijo odgovornosti za notranjo skrb za kakovost, notranjih postopkov skrbi za kakovost na posameznih oddelkih, katedrah, raziskovalnih centrih in ostalih fakultetnih službah ter sistema ustreznega spremljanja tovrstnih aktivnosti;
- potreba po učinkovitejšem upravljanju s človeškimi viri na FDV s poudarkom na jasno opredeljeni kadrovske politiki, sistematičnem načrtovanju, sistemu razvoja in izobraževanja univerzitetnih učiteljev ter sodelavcev, pa tudi po okrepitvi procesov ustvarjanja, uporabe in prenosa znanja znotraj ter zunaj fakultete.

11. Izpopolnjevanje instrumentov in kazalnikov za spremljanje kakovosti

V letu 2009 bi bilo treba posebno pozornost posvetiti predvsem naslednji ciljem:

- izboljšavam obstoječega metodološkega instrumenta za merjenje uspešnosti bolonjskih programov na rednem in izrednem študiju (odgovornost za to področje nosi fakultetna komisija za samoocenjevanje);
- sistematična ureditev merjenja zadovoljstva s študijem in pedagoškim delom na podiplomskem študiju, saj se v študijskem letu 2009/10 začnejo izvajati prvi bolonjski podiplomski študijski programi;
- celovitejše in še bolj sistematično spremljanje kakovosti (za ta namen je bila leta 2008 zagotovljena tudi strokovna podpora komisiji za samoocenjevanje);
- ker so bila merila vrednotenja dela visokošolskih učiteljev sprejeta, jih je treba začeti uporabljati že v študijskem letu 2009/10.